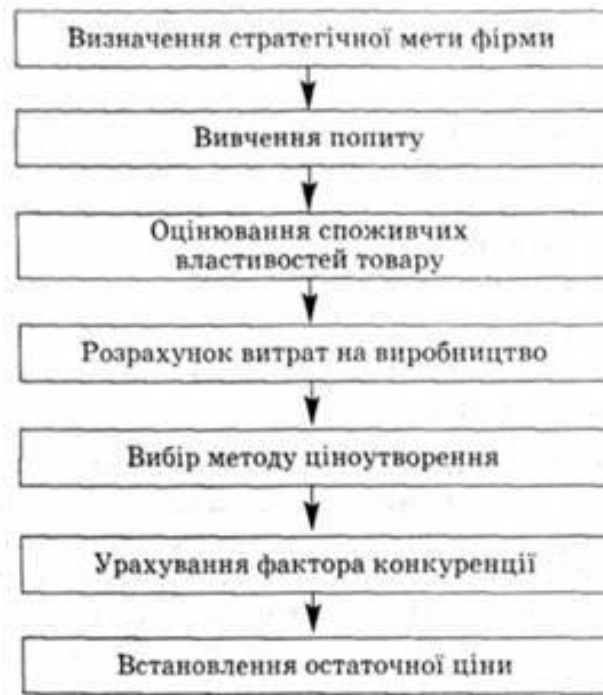

Практичне заняття 3.

Тема: **Розрахунок ціни різними методами..**

Завдання 1. Визначити етапи встановлення ціни.

Завдання 2. Визначити ціну методом безбитковості за наведеними даними.

Підприємство реалізує USB-накопичувачі за ціною 620 грн. за штуку.

Постійні витрати на місяць становлять 6000 грн., а змінні витрати на одиницю товару – 220 грн.

? Чому дорівнює точка безбитковості в штуках і грошовому виразі?

? Скільки USB-накопичувачів потрібно продати, щоб отримати прибуток у розмірі 10 000 грн.?

? За якою ціною потрібно реалізувати плеєри, якщо підприємство передбачає зменшення обсягів продажу на 10 %, але бажає отримати прибуток на такому ж рівні?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Аналіз безбитковості – це метод, за допомогою якого можна легко визначити, яку кількість товарів необхідно продати, щоб покрити витрати і забезпечити бажаний рівень прибутку.

1. Потрібно визначити точку безбитковості в одиницях товару за формулою:

$$ТБ_{(од.)} = \frac{\text{Сукупні товарні витрати}}{\text{Ціна одиниці} - \text{Змінні витрати на одиницю}}$$

2. Визначити точку беззбитковості в грошових одиницях за формулою:

$$ТБ_{(грн.)} = \frac{\text{Сукупні постійні витрати}}{1 - \frac{\text{Змінні витрати на одиницю}}{\text{Ціна одиниці}}}$$

3. Визначити кількість одиниць продукції, яка має бути реалізована для отримання цільового прибутку за формулою:

$$К_{(од.)} = \frac{\text{Сукупні постійні витрати} + \text{цільовий прибуток}}{\text{Ціна одиниці} - \text{Змінні витрати на одиницю}}$$

4. Визначити ціну одиниці продукції при зміні її обсягу з отриманням цільового прибутку за формулою:

$$Ц_{(од.)} = \frac{\text{Сукупні товарні витрати} + \text{цільовий прибуток}}{\text{Кількість одиниць}} + \text{Змінні витрати на одиницю}$$

Рішення:

$$Тб \text{ в одиницях} = \frac{6000}{620-220} = 15 \text{ шт.}$$

$$Тб \text{ в грошових одиницях} = \frac{600}{1 - \frac{220}{620}} = \frac{600}{1 - 0,355} = 9\,300 \text{ грн.}$$

$$\text{Кількість одиниць продукції} = \frac{6000 + 10\,000}{620-220} = 40 \text{ шт.}$$

$$\text{Ціна одиниці} = \frac{6000 + 10\,000}{36} + 220 = 664,4 \text{ грн.}$$

Завдання 3. Визначити вільну відпускну ціну на комп'ютерний стіл методом повних витрат за наведеними даними.

Виробнича собівартість	648,00 грн.
Адміністративні витрати	30,00 грн.
Витрати на збут	14,00 грн.
Зворотні відходи	2,40 грн.
Рентабельність (норма прибутку)	20 %

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

При визначенні ціни методом повних витрат у ціну включають всі витрати, пов'язані з виробництвом та збутом продукції. При розв'язанні задачі потрібно врахувати, що зворотні відходи віднімаються від суми витрат. Характеристику видів витрат див. *Додаток 1*.

Рішення:

$$\text{Валові витрати} = 648,00 + 30,00 + 14,00 + 2,40 = 694,40 \text{ грн.}$$

$$\text{Рентабельність: } (648,00 + 30,00 + 14,00) \times 0,20 = 692,00 \times 0,20 = 138,40 \text{ грн.}$$

Ціна виробництва: $692,00 + 138,40 = 830,40$ грн.

Ставка ПДВ: $830,40 \times 0,20 = 166,08$ грн.

Вільна відпускна ціна на комп'ютерний стіл: $830,40 + 166,08 = 996,48$ грн.

Завдання 4. Попит на телевізори становив 250 штук за ціною 12 000 грн. Після зниження ціни до 10 000 було продано 340 телевізорів. Визначити еластичність попиту за ціною зробити висновки.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

В економічному аналізі в якості залежної змінної найчастіше використовують такі величини як попит, виторг від продажу, прибуток та ін., а незалежної змінної - ціна товару, ціни взаємозв'язаних товарів, доходи споживачів, витрати на рекламу тощо.

Зважаючи на знак коефіцієнта еластичності (плюс або мінус), між змінними величинами спостерігається два типи залежності:

- 1) пряма ($E > 0$) - зростання однієї змінної викликає зростання іншої;
- 2) зворотна ($E < 0$) - зростання однієї змінної викликає зниження іншої.

Щодо еластичності попиту, то в економічній теорії і практиці розрізняють такі види коефіцієнтів еластичності попиту:

- 1) пряма еластичність попиту за ціною (цінова еластичність);
- 2) еластичність попиту за доходом.

Кел → **Цінова еластичність (еластичність попиту за ціною)** показує, на скільки відсотків зміниться величина попиту при зміні ціни на 1%.

Значення K_e визначає ринкову поведінку виробників товарів. Якщо попит еластичний, то зростання ціни призведе до зменшення доходу, а при нееластичному попиті зростання цін викличе збільшення доходу виробника. На величину K_e впливає ряд факторів:

- замінність товару;
- питома вага в доході споживача;
- життєва необхідність товару;
- час реалізації і використання продукту.

Саме тому попит на хліб, тютюнові вироби, електроенергію, як правило, нееластичний ($K_e < 1$), а на автомобілі, холодильники, маргарин, делікатеси, як правило, еластичний ($K_e > 1$).

Додаток 1.

1. Виробнича собівартість.

Згідно з П(С)БО 16 "Витрати" собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), реалізованої протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та понаднормативних виробничих витрат.

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються:

- A. прямі матеріальні витрати;
- B. прямі витрати на оплату праці;
- C. інші прямі витрати;
- D. загальновиробничі витрати.

За способом включення до собівартості витрати поділяються на прямі та непрямі.

Витрати на виробництво конкретного виду продукції, які безпосередньо включаються до її собівартості на підставі первинних документів, називаються **прямими**.

Непрямі витрати - це витрати на виробництво, які не можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом і тому потребують розподілу. Прикладом таких витрат є загальновиробничі.

До складу загальновиробничих витрат включаються:

- витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями тощо; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами, дільницями; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо);

- амортизація основних засобів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

- амортизація нематеріальних активів загальновиробничого (цехового, дільничного, лінійного) призначення;

- витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення;

- витрати на вдосконалення технології й організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології й організації виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо);

- витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень;

- витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на

здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг);

- витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища;

- інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, деталей, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матеріальних цінностей у цехах; оплата простоїв тощо).

За ступенем залежності від обсягів діяльності, загальновиробничі витрати поділяються на змінні та постійні.

Змінні витрати змінюються разом зі зміною обсягу виробництва.

Постійні - це витрати, абсолютна величина яких залишається постійною або змінюється при зменшенні або збільшенні обсягу виробництва продукції, яка випускається, в невеликій кількості.

Майже всі прямі витрати є змінними. Виключення складають амортизація спеціального обладнання, орендна плата та деякі інші прямі витрати

2. Адміністративні витрати.

До адміністративних витрат, спрямованих на обслуговування та управління підприємством, належать:

- загальні корпоративні витрати, в тому числі організаційні витрати, витрати на проведення річних та інших зборів органів управління, представницькі витрати;

- витрати на службові відрядження й утримання апарату управління підприємством (у тому числі витрати на оплату праці адміністративного апарату) та іншого загальногосподарського персоналу;

- витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів загальногосподарського використання (оперативна оренда (у тому числі оренда легкових автомобілів), придбання пально-мастильних матеріалів, стоянка, паркування легкових автомобілів, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона);

- винагороди за консультаційні, інформаційні, аудиторські та інші послуги, що отримує платник податку для забезпечення господарської діяльності;

- витрати на оплату послуг зв'язку (пошта, телеграф, телефон, телекс, телефакс, стільниковий зв'язок та інші подібні витрати);

- амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання; витрати на врегулювання спорів у судах;

- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;

- інші витрати загальногосподарського призначення (п.п. 138.10.2 п. 138.10 ст. 138 Податкового кодексу України).

Адміністративні витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством, включаються до складу інших витрат, які згідно з п. 138.5 ст. 138 Податкового кодексу України визнаються витратами того звітного періоду, в якому вони були здійснені, згідно з правилами ведення бухгалтерського обліку.

3. Витрати на збут.

До витрат на збут, включаються витрати, пов'язані з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, а саме:

- витрати на пакувальні матеріали для затарювання товарів на складах готової продукції;
- витрати на ремонт тари;
- оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам та працівникам підрозділів, що забезпечують збут;
- витрати на рекламу та дослідження ринку (маркетинг), на передпродажну підготовку товарів;
- витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;
- витрати на утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, пов'язаних зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг (оперативна оренда, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона);
- витрати на транспортування, перевалку і страхування товарів, транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані з транспортуванням продукції (товарів) відповідно до умов договору (базису) поставки;
- витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;
- витрати на транспортування готової продукції (товарів) між складами підрозділів підприємства;
- інші витрати, пов'язані зі збутом товарів, виконанням робіт, наданням послуг.

Норми регламентовано пп. 138.10.3 п. 138.10 ст. 138 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року №2755 – VI зі змінами та доповненнями.

4. Зворотні відходи.

Згідно з п. 2.13 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2, **зворотні відходи виробництва** – це залишки сировини, матеріалів, напівфабрикатів та інших видів матеріальних цінностей, що утворилися в ході виробництва продукції (робіт, послуг), втратили повністю або частково споживчі властивості початкового матеріалу (хімічні та фізичні) і через це використовуються з підвищеними витратами (зниженням виходу продукції) або зовсім не використовуються за прямим призначенням.

Прикладами відходів виробництва можуть бути: металева стружка, обрубки металу, обрізки тканини, дерев'яна стружка та обрізки тощо.

Відходи є зворотними, якщо від їх використання можна отримати економічну вигоду. Якщо ж відходи не можуть бути використані або

реалізовані, вони вважаються безповоротними і відносяться на собівартість виготовленої продукції.

5. Рентабельність - це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках. **Рентабельність** - це співвідношення прибутку з понесеними витратами (один із основних показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності, який характеризує інтенсивність їх роботи).

6. Ставка ПДВ. Податок на додану вартість:

з 1 січня 2011 року до 31 грудня 2013 року включно ставка податку становить **20%**;

з 1 січня 2014 року - **20%**.

Ставка **0%** застосовується до операцій, визначених в ст. 195 ПК.

Податок на прибуток підприємств:

з 1 квітня 2011 року по 31 грудня 2011 року - **23%**;

з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2012 року - **21%**;

з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2013 року - **19%**;

з 1 січня 2014 - **18%**.

<http://minfin.com.ua/taxes/-/taxrate.html>